

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

I МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан I медичного факультету ЗДМУ

доц. В. М. Компанієць

2021 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(КУРС ЗА ВИБОРОМ)**

ОСНОВИ ПСИХОАНАЛІЗУ

підготовки магістра медицини

галузі знань 22 Охорона здоров'я

спеціальності 222 «Медицина»

кваліфікації професійної «Лікар»

РОЗГЛЯНУТО на засіданні на засіданні Студентської Ради Протокол № 01/06 від «01» __06__ 2021	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Спільної Вченої Ради медичних факультету Протокол № 9 від «01» __06__ 2021
--	--

Запоріжжя – 2021

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: к.мед.н., доцент Столяренко А. М.

e-mail: anstolyarenko@gmail.com

Викладач: PhD, асистент Городокін А. Д.

e-mail: antongorodokin@gmail.com

Викладач: к.псих.н., асистент Дьома І. С.

e-mail: innadema@gmail.com

Викладач: асистент Данилевська Н. В.

e-mail: legennant@rambler.ru, danilevska.nv@zsmu.zp.ua

Викладач: асистент Плехов В. А

e-mail: mr.zetto12@gmail.com

Контактна інформація:

Адреса: вул. Седова 31 "Комунальний заклад з надання психіатричної допомоги" ЗОР, 3 поверх

2. Назва навчальної дисципліни і кількість кредитів:

Курс складається з одного змістовного модуля та підлягає самостійному опануванню тем в обсязі **90 годин (3 кредити ECTS)**.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Вивчення здійснюється протягом 5-го та 6-го семестрів на 4 курсі навчання, кафедра психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології Запорізького державного медичного університету.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами психології, медичної психології, психіатрії, філософії, й інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити: навчальна дисципліна закладає основи вивчення студентами клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з медичної психології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

5. Характеристика навчальної дисципліни «Основи психоаналізу»:

Онлайн курс «Основи психоаналізу» складена для самостійної підготовки студентів IV курсу медичного факультету відповідно до стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти України, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

5.1. Призначення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність магістра за вимогами стандарту ІК.

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного

характеру, у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні компетентності (ЗК) за вимогами стандарту:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність планувати та брати відповідальність за особисте навчання впродовж всієї професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність застосовувати знання у практичній професійній діяльності як в стандартних, так і в нестандартних ситуаціях.

ЗК 4. Знання і розуміння предметної галузі та професійної діяльності. Знати та розуміти всі компоненти освітньої програми, її будову, основні концепції базових понять, що лежать в основі майбутньої професії.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність до застосування набутих знань в нестандартних, незвичних умовах реального життя та практичної професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність приймати рішення на основі логічних аргументів і перевірених фактів та брати на себе відповідальність за можливі наслідки.

ЗК 7. Здатність працювати в команді. Здатність працювати результативно як частина

студентської групи та команди фахівців, використовуючи навички вирішення ситуаційних задач.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії. Здатність спілкуватися з простими та вразливими людьми, не фахівцями своєї галузі, довести до них та коректно пояснити

складну професійну інформацію.

ЗК 9. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами. Здатність вільно та грамотно спілкуватися українською та англійською мовами як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення загального та спеціального призначення у процесі опрацювання медикобіологічних даних.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Здатність здійснювати пошук інформації, її визначення і опрацювання, управління і аналіз,

створення і розповсюдження у своїй професійній сфері.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. Здатність чітко формулювати завдання у відповідності до предметної області професійної діяльності, суворо та наполегливо дотримуватись взятих обов'язків.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати рівні можливості, гендерні проблеми, цінувати і поважати різноманітність та мультикультурність. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, визначати, поважати та керуватися у своїй діяльності принципами етики та деонтології.

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та громадянські свідомо. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства. Здатність дотримуватись цінностей суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Після вивчення дисципліни студент здобуде такі фахові (спеціальні, предметні) компетентності спеціальності (ФК):

ФК 1. Здатність до комунікації, збору медичної інформації про пацієнта, клінічного обстеження пацієнта і аналізу клінічних даних.

ФК 2. Здатність визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та інтерпретувати результати.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК 4. Здатність визначати раціональний режим праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 5. Здатність визначати характер харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань, організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду за пацієнтами.

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів. 12

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної діагностики.

ФК 9. Здатність до проведення лікувальноевакуаційних заходів.

ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 12. Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду, проведення консультацій з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції.

ФК 13. Здатність до проведення санітарногігієнічних та профілактичних заходів.

ФК 14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціальноекономічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК 18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК 19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотич- 13 них питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Здатність дотримуватись етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Здатність дотримуватись професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

ФК 26. Здатність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Метою викладення курсу «Основи психоаналізу» є ознайомити студентів з основами психотерапії та психоаналізу. На сучасну людину справляють потужний, а іноді руйнівний вплив чинники різноманітного походження. У такій ситуації саме психотерапія як система форм впливу на психіку особистості з метою зберегти і поліпшити не лише душевний стан, а й здоров'я організму загалом стає ефективним засобом поліпшення загальної якості життя. Тому інтерес до психотерапії як науки і практичної діяльності постійно зростає. Сучасні науковці активно розробляють весь спектр її теорій і методів, підвищується якість підготовки фахівців, удосконалюються методи надання психотерапевтичної допомоги. Психотерапія не лише виконує прямі функції (лікувальну, профілактичну, реабілітаційну), а й сприяє загальному розвитку особистості за рахунок удосконалення самоусвідомлення та подолання внутрішніх і міжособистісних конфліктів,

виробленню адекватних поведінкових і емоційних реакцій на зовнішні подразники, кращому розумінню інших людей. Психотерапевтичних консультацій можуть потребувати як формально здорові люди, так і особи з певними порушеннями психіки. Відповідно різниться і вплив терапевта.

5.3 Завдання вивчення дисципліни «Основи психоаналізу»

Основними завданнями вивчення змісту курсу «Основи психоаналізу» є набуття студентами таких **знань**:

- основні закономірності формування психіки людини та її порушення;
- основні етапи психічного розвитку людини;
- основні методи психодіагностики

і таких **вмін**:

- провести збір анамнезу;
- провести психологічну діагностику особистості хворого та структурний аналіз психічного розладу;
- застосувати деякі психотерапевтичні техніки.

5.4. Зміст навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з 1 змістового модулю:

Тема 1 .Загальна історія психоаналізу. Метапсихологія безсвідомого. Психопатологія життя та теорія сновидінь .

Тема 2 .Психоаналітичні теорії неврозів, граничних та психотичних розладів. Теорії характеру. Перенос, контрперенос.

Тема 3. Сімейне консультування та консультування заміжніх пар. Концепція психосексуального розвитку.

Тема 4. Основні напрямки сучасної психотерапії. Основні принципи психоаналітичної терапії. Практика клінічного психоаналізу. Початок та закінчення психоаналітичного процесу.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		денна форма				
		у тому числі				усього
		лекц.	Практ з-ття	інд р.	с.р.	
1	Загальна історія психоаналізу.Метапсихологія безсвідомого. Психопатологія життя та теорія сновидів .	0	5	0	20	25
2	Психоаналітичні теорії неврозів, граничних та психотичних розладів. Теорії характеру. Перенос, контрперенос.	0	5	0	20	25
3	Сімейне консультування та консультуваннязаміжніх пар.	0	5	0	20	25

	Концепція психосексуального розвитку.					
4	Основні напрямки сучасної психотерапії .Основні принципи психоаналітичної терапії. Практика клінічного психоаналізу. Початок та закінчення психоаналітичного процесу. Залік.	0	5	0	10	15
	РАЗОМ	0	20	0	70	90

6. Самостійна робота студента

Підготовка до практичних занять (теоретична підготовка, опрацювання практичних навичок) складає 70 годин.

7. Список літератури

7.1. *Обов'язкова література:*

Чугунов В. В. Діагностика в психотерапії та психотерапевтичний діагноз: [Навчальний посібник]. – Харків: Наука, 2010. – 304 с.

Чугунов В. В. Психотерапевтичний діагноз: навчальний посібник/ В. В. Чугунов. – 4-е вид., доповн. – Львів: Видавець Марченко Т. В., 2020. – 322с.

Медична психологія: в 2-х т. Т. 2. Спеціальна медична психологія/ М42 [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, Н. О. Марута та ін.]; за ред. Г. Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. - 496 с.

ШМІТТ, Жан Клод. Ш73 Сенс жесту на середньовічному заході. – Харків: Око, 2002. – 640 с.

Мішель Фуко Ф94 Історія сексуальності. Том 3. Плекання себе. – Х.: Око, 2000. – 264 с.

Чугунов В. В. Ч83 Норма в психиатрическом измерении: монография/ В. В. Чугунов. – Львов: Издатель Марченко Т. В., 2020. – 632 с.

7.2. *Додаткова література:*

Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник студ. вишів – К.: «Академвидав», 2010. – 280 с.

Бендлер Р., Гріндер Д. Паттерни гіпнотичних технік Мілтона Еріксона. Т1 - М.: Прайм-Еврознак, 2005. - 225 с

Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Т. Б. Хомуленко. – Харків : 2009. – 173 с.

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1 *Види контролю: поточний, підсумковий.*

Методи контролю: тестування та бліц-опитування; розв'язування ситуаційних задач; поточний, підсумковий контроль.

Оцінка за практику визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки за диференційний залік (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами диференційного заліку – 80 балів (40%).

ОЦІНКУ “ВІДМІННО” отримує студент, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді

якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує студент, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує студент, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навиків або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує студент, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною п'ятибальною системою незалежно від кількості занять в розділі. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Індивідуальна робота студентів оцінюється за кожен вид роботи з урахуванням якості її виконання. До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу (СНТ, публікації та ін.) – не більше **10 балів**. Конкретна кількість балів за індивідуальну роботу визначається і залежить від рівня, на якому вона виконана (кафедральний, університетський, регіональний, або державний тощо). Заохочувальні бали за рішенням Вченої ради факультету додають до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО МОЗ України та інше.

Оцінка з дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік, базується виключно на результатах оцінювання поточної діяльності та виражається за двобальною шкалою: **«зараховано»** або **«не зараховано»**. Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність не менше 110 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни незараховано виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Студенти мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

10. Політика навчальної дисципліни

Політика дисципліни полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ЗДМУ представлений на сайті <http://zsmu.edu.ua>)

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

- поточний контроль передбачає 100 % опитування студентів групи на практичному занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач, опису препаратів, рентгенограм, тощо. За кожний етап заняття студент отримує оцінку «5-4-3-2», із яких викладач визначає середню арифметичну оцінку, яку переводять у бали згідно розподілу, який проведено кафедрою на початку вивчення дисципліни. Якщо під час визначення балів за заняття середня арифметична оцінка становить «2», то це відповідає 0 кількості балів. Студент має право покращити свої знання з теми, якщо він отримав загальну оцінку «2» впродовж наступного навчального заняття, під час поточного контролю (без отримання балів).

- студент має право пропустити до 25% занять та лекцій (за годинами). Пропуски занять відпрацьовують шляхом підготовки відповіді з оцінюванням. Пропущені лекції відпрацьовують шляхом написання реферату. Якщо студент пропустив більше 25% навчальних занять разом із лекціями (за годинами), то це потребує повторного вивчення дисципліни.